

Brocha Rishona/Achrona: How Much?

2 שולחן ערוך סי' ר"י סע' א'

האוכל פחות מכזית בין מפת בין משאר אוכלים, והשותה פחות מרביעית בין מיין בין משאר משקים, מברך תחלה ברכה הראויה לאותו המין, ולאחריו אינו מברך כלל... ויש מסתפקים עוד בברכה אחרונה של יין אם מברכין אותה על כזית; לכן טוב לזהר שלא לשתות (אלא) פחות מכזית, או רביעית.

1 גמרא ברכות לה. - :

תנו רבנן: אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה, וכל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה - מעל. מאי תקנתיה - ילך אצל חכם. - ילך אצל חכם - מאי עביד ליה? הא עביד ליה איסורא! - אלא אמר רבא: ילך אצל חכם מעיקרא וילמדנו ברכות, כדי שלא יבא לידי מעילה. אמר רב יהודה אמר שמואל: כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה - כאילו נהנה מקדשי שמים, שנאמר: לה' הארץ ומלואה. רבי לוי רמי: כתיב לה' הארץ ומלואה, וכתיב: השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם! לא קשיא, כאן - קודם ברכה, כאן - לאחר ברכה. אמר רבי חנינא בר פפא: כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל להקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל...

3 משנה ברורה סימן רע"א ס"ק סח

(סח) רובו של רביעית... ודע דשיעור רביעית הוא כמעט מלא שתי קליפות מביצה בינונית של תרנגולת והוא שיעור ביצה ומחצה עם הקליפה דלוג הוא ששה ביצים כדאיתא בגמרא וממילא רביעית הלוג הוא ביצה וחצי [מ"א ופמ"ג בסי' ר"י ובח"י הלכות פסח ושי"א] ויש מחמירין מאד בענין השיעורין והוכיחו דהביצים נתקטנו בזמנינו למחצית ממה שהיה בימי הגמרא וע"כ שיעור רביעית הוא כפפלים וכן נ"מ מזה לענין כזית מצה דהוא כחצי ביצה... ועיין בבה"ל מה שכתבנו בענין זה דנכון לחוש לדבריהם לענין קידוש של לילה ועכ"פ יראה לכתחלה שיחזיק הכוס כשני ביצים והשתיה אף שהכוס גדול די שישתה כמלא לוגמיו דידיה. ודע עוד דהשיעור של מלא לוגמיו צריך לשתות בלי הפסק הרבה בינתים דהיינו שלא ישחה מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה יותר מכדי שתיית רביעית ועכ"פ לא יפסיק זמן רב כדי אכילת פרס ואם הפסיק בכדי אכילת פרס אף בדיעבד לא יצא וצריך לזהר בזה כשמקדש בשחרית על י"יש שאז מצוי להכשל בזה:

Brocha Achrona: How Fast?

4 משנה ברורה סי' ר"י סק"א

...אכל הכזית מעט ונשתה הרבה באכילתו אם יש מתחלת האכילה עד סוף האכילה יותר מכדי אכילת פרס אינו מצטרף [ושיעור פרס עיין לקמן סימן תרי"ב שיש דעות אי ג' ביצים או ד' ביצים והכא מסתברא דאין מצטרף אפילו רק בכדי ג' ביצים דשיעור כזית אפילו בפת לענין בהמ"ז הוא רק דרבנן וכן משמע מח"א]... [לענין שתיית רביעית אם שתה והפסיק מעט וחזר ושתה עד שהשלים לרביעית יש אומרים דאינו מצטרף וי"א דמצטרף אם לא ששהה מתחלת השתיה עד סוף השתיה יותר מכדי אכילת פרס [מלקמן בסימן תרי"ב ס"י] והגר"א הסכים שם בביאורו דהלכה כדעה זו השניה]...

5 רמב"ם הל' שביתת עשור פ"ב הל' ד'

רמב"ם: אכל וחזר ואכל, שתה וחזר ושתה אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס ומתחלת שתייה ראשונה עד סוף שתייה אחרונה כדי שתיית רביעית* הרי אלו מצטרפין לכזית. *השגת הרמב"ם: א"א אמת הוא שכן מצא בתוספתא אבל במסכת כריתות פרק אמרו לו אכלת חלב נראה שאף לשתייה בעינן כדי אכילת פרס וכן בתוספתא דפסחים כך הוא בכדי אכילת פרס.

אכל מעט וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת שלש ביצים הרי אלו מצטרפות לכשיעור ואם לאו אין מצטרפות לכשיעור, שתה מעט וחזר ושתה אם יש מתחלת שתייה ראשונה עד סוף שתייה אחרונה כדי שתיית רביעית מצטרפין לשיעור ואם לאו אין מצטרפין.

6 שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תריב סעיף י

שתה מעט וחזר ושתה, אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי שתיית רביעית, מצטרפין לכשיעור; ואם לאו, אין מצטרפין. ויש אומרים ששיעור צירוף השתיות כדי אכילת פרס, כמו צירוף אכילות.

ביאור הלכה (שם): אם יש מתחילת שתיה ראשונה וכו' - מוכח מזה דמה ששה בשעת השתיה הוא בכלל השיעור וא"צ שישהא שיעור שתיית רביעית בין שתיה לשתיה אלא כל ששה בין השתיות והשהיות יותר מרביעית פטור [מאמר מרדכי ע"ש] וזין זה הוא אפילו לא הפסיק כלל אלא ששתה מעט מעט עד ששה ע"ז יותר משתיית רביעית פטור:

Brocha Achrona: Hot Drinks

4 APPROACHES		7
Normal Way of Drinking	ב	Have Some Water
<p>שו"ת מלמד להועיל חלק א (אורח חיים) סימן כה</p> <p>מה ששאלת האיך אני נוהג בשתיית קאפפּעע /קפה/ או שאר דברים ששותין גמיעה גמיעה לענין ברכה, הנה אני נוהג לברך אחריו בורא נפשות עפ"י הפוסקים המבוארים בבאר היטב /או"ח/ סי' ר"ד סי' י"ב ובשערי תשובה שם. ואף שמובאין שם הרבה חולקין מ"מ ראיתי בפחד יצחק ערך קאווי /קפה/ שהכריע לברך עפ"י הרבה אחרונים וטעמים ונימוקים עמם וכן כתוב בספר ארחות חיים בשם תשובות פנים מאירות ח"ב סי' כ"ז ומוצל מאש סי' ט"ז. וכי שם שכן נהגו הגאון בעל שואל ומשיב והגאון בעל מנחת חינוך. וכן נוטה דעת מו"ר מהר"ם שיק או"ח סי' פ"ה.</p>		<p>שו"ת יביע אומר ח"ה (או"ח סי' י"ח): ת. ואנכי הרואה בתשובת מנחת החג שם, שישנו בנותן טעם על מה שנוהגים להביא כוס מים עם הקפה, ומברכים עליו שהכל, אף על פי שאינם צמאים לשתות, ואחר שתית הקפה מברכים בני"ר על סמך המים ששתו מתחלה, וכתב, שנהגו כן כדי לצאת מן המבוכה של מחלוקת הפוסקים שנחלקו בדין ברכה אחרונה על הקפה, וע"כ מצאו תיקון לשתות כוס מים קודם שתיית הקפה, ולברך על המים אף על פי שאינו שותה אותם לצמא, כדי לפטור ג"כ את הקפה מברכה ראשונה, שיש מחלוקת אם מברכים עליה שהכל או בפה"א...</p>
No Brocha Achrona	ד	Let It Cool Down
<p>יביע אומר (שם): ט. מסקנא דדינא שהלכה רווחת בידינו שאין לברך ברכה אחרונה על קפה חמה, וכן על תה חם, כיון ששוהים בשתייתם יותר מכדי שיעור שתיית רביעית, והעידו האחרונים שכן מנהג ירושלים ת"ן. ואף על פי שיש הרבה מהאחרונים (ובפרט מגדולי רבני אשכנז) שחולקים על זה... שכלל גדול בידינו: ספק ברכות להקל. אכן הנהגים לברך ברכה אחרונה אחר הקפה שהצטננה קצת, ושתו ממנה שיעור רביעית בבת אחת, יש להם פנים הנראים בהלכה, ורבים וגדולים סוברים כן להלכה ולמעשה... ואעפ"כ הבא להמלך ולשואל שאלת חכם אם יברך לכתחלה על קפה פושרת, יש להורות לו שלא יברך, דשב ואל תעשה עדיף... אולם השותה כוס תה פושר, ושתה רביעית בבת אחת, יכול לברך ברכה אחרונה אף לכתחלה. כי רבים עושים כן, גם לרוות צמאון... וכל שכן למי ששותה משקה שיש בו חתיכות קרח מרוסקים, בתוקף החום של ימות הקיץ, ושותהו בסירוגין, שאינו מברך אחריו, כל ששהה בשתייתו יותר מכדי שתיית רביעית...</p>		<p>משנה ברורה (סי' ר"י סק"א): ... והנה לענין שתיית טה"ע וקאפ"ע שהדרך לשתותו כשהוא חם וקשה לשתותו בלא הפסק כדרך שאר משקין כ"א מעט מעט יש מחלוקת רבה בין הפוסקים אם צריך לברך ברכה אחרונה לדעה ראשונה הנ"ל ובמחצית השקל ובח"א מצדדים שלא לברך וכ"כ בדה"ח וכן הוא מנהג העולם. ואנשי מעשה נוהגין שלבסוף שתייתן מניחין כדי שיעור רביעית שיצטנן מעט כדי שיוכל לשתות רביעית בלא הפסק ולברך ברכה אחרונה וטוב לעשות כן כדי לצאת אליבא דכו"ע ובפרט לדעת הגר"א הנ"ל דפסק כדעה שניה דהשיעור הוא כדי אכילת פרס לענין צירוף גם בשתייה בודאי נכון לעשות כן...</p>

Taking It To Go

8 גמרא קידושין מ: - ת"ר: האוכל בשוק - הרי זה דומה לכלב; **ויש אומרים: פסול לעדות.** אמר רב אידי בר אבין: **הלכה כיש אומרים.**

9 שולחן ערוך או"ח קצא: ג - אסור לעשות מלאכה בעודו מברך. (וכן הוא לעיל סוף סימן קפ"ג).

10 משנה ברורה סימן קעח

(ט) מפנה לפנה - היינו באותו חדר ואף שאין נראה לפנינו מקומו הראשון מחמת הפסק דבר מתשמישי הבית כמו תנור או פאראוואן וכיו"ב אין זה שינוי מקום כיון שהוא בחדר אחד. (יב) בבית אחד - היינו תחת גג אחד ואפילו מחדר לחדר או מבית לעליה ואף שאין רואה מקומו...

11 אגרות משה או"ח ב"ז: - ... אבל כשהתחיל לאכול אף בביתו כשלא צריך להיות שם אלא מכין את עצמו לילך לעסקיו, נראה שאף שהוא עדיין בביתו נחשב כמו שהוא בדרך...

A Blessed Smell

5 Brachos On Smells – (סע' ב')					12
Fragrant Oils	An Edible Fruit	S/ Other Extract	A Grass:	From Tree:	
בורא שמן ערב	הנותן ריח טוב בפירות	בורא מיני בשמים	בורא עשבי בשמים	בורא עצי בשמים	

13 שו"ע או"ח ר"ז: א - הנכנס לחנותו של בשם שיש בו מיני בשמים, מברך בורא מיני בשמים...